

Diszdoktorok és disz-szamarak

Írta: HALÁSZ PÉTER

"Szabadság",

Péntek, 1974. június 28.

Diplomák ezen a héten a Londoni Kísérleti Kutató-sok Intézetétől mélyen leszállított áron kaphatók: a „hittudományok doktora,” a „jogtudomány doktora,” vagy egyszerűen és szerényen a „tudomány doktora.” pergament-ra nyomtatva, tizenhetedik század-beli holland ornamentummal ellát-va, darabonként mindössze 12 fontsterling és 45 penny, amiben már a portókölttség is bennfoglal-tatik. Ugyanezeknek a diplomák-nak néhány héttel ezelőtt még 40 fontsterling, vagy kerek száz dollár volt az áruk, most azonban végkiárusítás folyik. dr. John Bear, az intézet megalapítója és igazgatója bezárja a boltot s hazaköltözik Amerikába, jutányos áron való diplomaszerezésre soha ilyen alkalom, míg a készlet tart. Dr. Bear (akinek doktorátusa egyébként valódi, a michigani állami egyetemen szerezte 1966-ban), egy volt egyetemi évfolyamtársával, dr. James Campbell 1972-ben érkezett Angliába, azzal a tervvel, hogy kettesben levelező tanfolyamokat kínáló főiskolát létesítenek. Ehhez azonban legalább 25-ezer dollár induló-tőkére volt szükségük, tanárok és diákok rekrutálásának, hirdetéseknek, nem utolsó sorban pedig saját fizetésük költségeinek fedezésére. Elhatározták, hogy ezt a 25-ezer dollárt disz-doktorá-tusok árusításával szerzik meg. Két fontsterling alaptőkével bejegyezték vállalatukat, mint Campbell és Bear Services Ltd, a vállalat égisze alatt pedig megalapították diszdoktorátusokat áruló cégüket. Humorérzéknek nem lévén híján a céget úgy nevezték

Halász Péter

el, hogy London Institute for Applied Research. Kezdetbetűi: LIAR. Ami annyit jelent, hogy: hazug. A céget azután világszerte hirdetni kezdték. Várakozáson felüli eredménnyel. Dölni kezdtek a megrendelések. És a pénzes utalványok. Nem is hinné az ember, hogy mennyien vágnak doktorátusra, még akkor is, ha a pergamentra nagybetűkkel írott a Jogtudományok Doktora alatt kicsi betűkkel ott áll, hogy „tiszteletbeli címet” kapta a delikvens a londoni intézettől. 1972 októbere és 1973 júliusa között Bear és Campbell vállalkozása ötvenezer dollárt jövedelmezett. A jogtudományok, hittudományok és általános tudományok disz doktorai úgy szaporodtak, mint eső után a gomba. Ekkor azonban mind az angol, mind az amerikai hatóságok érdeklődni kezdtek Bear és Campbell tevékenysége iránt. Törvénybe-ütköző cselekményt nem követtek el ugyan, nem tilos disz doktorátust árusítani, ha van olyan bolond, akinek pénzt ér egy ismeretlen nevű intézet pergament-bizonylata. Angliában azonban mégis szabályt sértettek: nem jelentették be, hogy a Campbell és Bear Services Ltd. milyen elnevezésű alvállalat útján nyújt szolgáltatást. Ugyanakkor New York városának főügyésze, Louis Lefkowitz is különböző intézkedéseket fogantatott, amelyek hatására mind a diploma-árusító cég hirdetési, mind pedig a bank-átutalásai nehézségbe ütköztek. Campbell kivált a cégből és most dr. Bear kiárusít. Nem kétséges, hogy ilyen filléres áron a raktáron maradt disz doktorátusok úgy fogynak majd, mint vattacukor a bucsuban.

Aki azonban disz doktor szeretne lenni és lemarad erről a végkiárusításról, annak sem kell kétségbe esnie. Mert ugyanezen a héten, amelyen dr. Bear lehúzza boltja redőnyét, máris kézbesítik a postások szerte a világon H.M. Armstrong, a filozófia doktorának aláírásával a Kisérleti Kutatások Oxfordi Intézetének körlevelét. Armstrong ur ötféle „Brit disz doktorátust.. kínál, a kereskedelem doktorától a jogtudományokig — hatszáz márkáért, vagy annak

megfelelő 99 fontsterlingért. Hogy kerül a német márka az árlistára? Ugy, hogy jöllehet Armstrong ur Londonon keresztül operál, kutatóintézetének otthona Hamburgban van. Körlevelén egy londoni címertüntet fel ugyan, méghozzá a Baker-street egyik házat (ami már önmagában véve kihívó eljárás, hiszen nem kisebb személyiség lakott valaha abban az utcában, mint Sherlock Holmes), ott azonban csak átveszik a postát és máris továbbítják egy bizonyos Joseph Craighez, Hamburgba, a Waitz Strasse 31 alá. A körlevelben az áll, hogy a cégről bank-referenciát nyújt a Deutsche Bank Hamburgi, Haller-Strasse 1 alatti fiókja. Armstrong ur, vagy Craig ur vállalkozásának azonban több szépséghibája van. Az egyik az, hogy a hamburgi Haller Strasse 1 alatt a Deutsche Bank-nak nincs fiókja, a másik, még súlyosabb, hogy a kísérleti kutatások oxfordi intézetének nincs köze sem Oxfordhoz, sem az oxfordi egyetemhez. Ami azonban nem jelenti azt, hogy túl az operenciáról nem dőlnek majd a megrendelések és a esekkek a Baker streetre és onnan a hamburgi Waitz Strasséba és cserében ne utaznának vissza diszdoktorátusok. Régi igazság: a világ azt akarja, hogy becsapják, tehát becsapják...
